

7- Cennet ve cehennem pek çok uzaktırlar. Haydi ehl-i cennet, lütf-u İlahî ile berk ve burak gibi uçarak...

Bu noktadan iki nükte-i imaniye hatıra geldi:

Birincisi: Birkaç gün evvel bir misafirim bana sual etti. O şüpheli sualin esası şudur: Cennet ve cehennem pek çok uzaktırlar. Haydi ehl-i cennet, lütf-u İlahî ile berk ve burak gibi uçarak haşirden geçerler, cennete giderler. Fakat ehl-i cehennem, sakîl cisimleri ve büyük ve ağır günahların yükleri altında nasıl gidecekler? Hangi vasıta ile?

İşte hatıra gelen şudur: Nasıl ki mesela Amerika'da, bütün milletler umumî bir kongreye davet edilse her millet büyük gemisine biner, oraya gider. Öyle de bahr-i muhit-i kâinatta, bir senede yirmi beş bin senelik uzun bir seyahate alışan küre-i arz; ahalisini alır, gider mahşer meydanına boşaltır.

Misafirin Şüphesi

Misafirin sorduğu soru şudur: Cennet ve cehennem çok uzak ise insanlar oraya nasıl gidecek? Cennet ehli Allah'ın lütfuyla süratli şekilde gidebilir denilse bile, cehennem ehli ağır cisimleriyle ve günah yükleriyle nasıl sevk edilecek? Buradaki şüphe, ahiret yolculuğunu dünya ölçüleriyle düşünmekten doğuyor.

Üstad'ın Cevabının Esası

Üstad bu şüpheye dünya gemisi misaliyle cevap veriyor. İnsanlar mahşere kendi başlarına yürüyerek gitmek zorunda değildir. Nasıl insanlar büyük bir yolculukta gemiye biner ve gemi onları götürür; aynı şekilde dünya da Allah'ın emriyle ahalisini mahşer meydanına götürebilecek büyük bir sefine hükmündedir.

Amerika Kongresi Misali

Üstad diyor ki: Farz edelim Amerika'da bütün milletlerin katılacağı büyük bir kongre yapılırsa, her millet kendi büyük gemisine biner ve oraya gider. İnsanlar denizi tek tek yüzerek geçmez; gemi onları taşır. Aynen bunun gibi, insanlık da mahşere kendi kuvvetiyle değil, Allah'ın emrine boyun eğmiş dünya gemisiyle sevk edilebilir.

Dünya Zaten Seyahat Ediyor

Küre-i arz zaten kâinat boşluğunda sürekli seyahat etmektedir. Üstad'ın ifadesiyle dünya, bir senede "yirmi beş bin senelik" uzun bir mesafeyi kat eden büyük bir gemi gibidir. Biz onun üzerinde yaşıyor, yiyor, içiyor, uyuyoruz; fakat o bizi uzayda büyük bir süratle taşıyor. Bunu her gün yapan kudret, ahirette onu mahşere sevk etmeye elbette kadirdir.

Mahşer Meydanına Boşaltmak

"Ahâlisini alır, gider mahşer meydanına boşaltır" ifadesi, dünyanın ahiret sahnesindeki vazifesini anlatır. Nasıl bir gemi yolcularını limana indirirse, dünya da içindekileri mahşer meydanına çıkarır. Böylece insanların mahşere intikali, imkânsız ve vasıtasız bir hareket gibi değil; Allah'ın emrine tâbi büyük bir dünya gemisinin vazifesi gibi düşünülür.

Hem her otuz üç metrede bir derece-i hararet tezayüd ettiği delâletiyle, merkez-i arzda bulunan cehennem ateşinin hadîsçe beyan olunan derece-i hararetine muvafık iki yüz bin derece-i harareti taşıyan ve hadîsin rivayatına göre, dünyada ve berzahta büyük cehennem bazı vazifelerini gören ateşini cehenneme döker; sonra emr-i İlahî ile daha güzel ve bâki bir surete tebeddül eder; âhiret âleminden bir menzil olur.

Üstad Hazretleri burada dünyanın hareketinden ahirete dair bir nükte çıkarıyor. Dünya, yalnız üzerinde yaşadığımız sabit bir mekân değil; kâinat denizinde seyahat eden büyük bir gemi gibidir. Madem bu dünya gemisi her sene milyonlarca canlıyı, dağları, denizleri ve bütün yükleriyle beraber muazzam bir yolculuğa çıkarıyor; ahirette de Allah'ın emriyle ahalisini mahşer meydanına götürmesi akıldan uzak değildir.

Merkez-i Arz ve Cehennem Ateşi

Üstad sonra dünyanın içindeki ateşe dikkat çeker. Jeoloji bilgisiyle, yerin derinliklerine inildikçe sıcaklığın arttığı bilinir. Üstad bunu merkeze doğru yükselen hararet üzerinden anlatır ve merkez-i arzda çok yüksek bir ateş bulunduğunu söyler. Bu ateşin, hadis rivayetlerinde bildirilen cehennem hararetiyle münasebetli bazı vazifeler gördüğünü ve cehennem-i suğra dediğini biliyoruz.

Dünyadaki Ateşin Vazifesi

Burada maksat, "cehennem sadece dünyanın merkezidir" demek değildir. Üstad'ın ifadesi daha incedir: Dünyanın merkezindeki ateş, büyük cehennem dünyadaki ve berzahtaki bazı vazifelerine bir perde, bir numune ve bir memur olabilir. Yani dünyadaki ateş, cehennem hakikatini hatırlatan küçük bir misal ve bazı yönleriyle ona bağlı bir vazifedar hükmündedir.

Ateşini Cehenneme Döker

“Cehenneme döker” ifadesi, dünyanın kıyamet ve ahiret dönüşümünde mevcut ateş unsurunun asli yerine veya ait olduğu büyük vazife dairesine iade edilmesini anlatır. Dünya, mahşer vazifesini gördükten sonra içindeki cehennemî ateşi cehenneme teslim eder. Böylece dünya, eski hâliyle kalmaz; ahiret düzenine uygun yeni bir şekle girer.

Dünyanın Tebeddülü

Sonra dünya, Allah’ın emriyle daha güzel ve bâki bir surete dönüşür. Bu, Kur’ân’da bildirilen “yer başka bir yere, gökler de başka göklere değiştirilir” hakikatini hatırlatır. Dünya fani, imtihan yeri olan hâlinden çıkar; ahiret âlemine münasip, daha güzel, kalıcı ve başka bir menzil hâline gelir.

Nefse Bakan Ders

Ey nefis! Sen dünyayı sabit bir toprak parçası zannediyorsun. Hâlbuki o seni her an taşıyan büyük bir gemidir. Seni anne karnından çocukluğa, gençlikten ihtiyarlığa, dünyadan kabre götüren bu gemi, Allah’ın emriyle mahşere de götürebilir. Öyleyse ahireti uzak görme; seni her gün döndüren kudret, seni yeniden diriltmeye ve mahşere sevk etmeye de kadirdir.

Üstad’ın bu nükteyle verdiği cevap şudur: Cennet ve cehennem uzak diye mahşere gitmek imkânsız zannedilmez. Çünkü dünya zaten Allah’ın emriyle kâinat denizinde seyahat eden büyük bir gemidir. Bu gemi ahalisini mahşere götürür, içindeki ateşi cehenneme teslim eder, sonra da Allah’ın emriyle daha güzel ve bâki bir surete dönüşerek ahiret âleminden bir menzil olur.